

FREDAGSKOMMENTAR

EVA-KRISTIN URESTAD PEDERSEN

Eva-Kristin Urestad Pedersen (f. 1981) er fra Kristiansand, men bor og jobber i Roma, Italia. Hun har en mastergrad i migrasjonshistorie og har i flere år skrevet for tidsskriftet Minerva.

Skandinavia – Europas nye stat?

Det er slett ikke sikkert at nasjonalstaten er den beste utrustningen for fremtiden, snarere tvert imot.

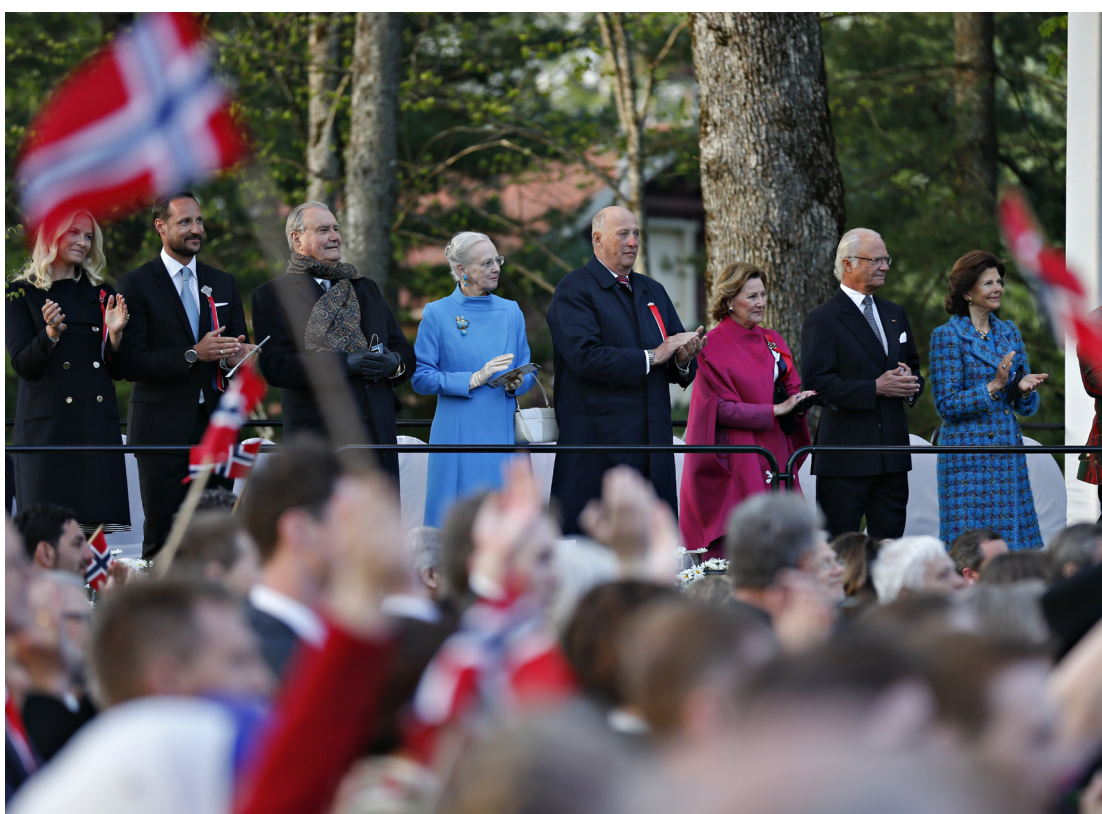
Under Eidsvollsforhandlingene, før den norsk-svenske unionen var blitt et faktum, fantes det en liten krets sentrert rundt Grev Hermann Wedel Jarlsberg, som tok til orde for at et fellesskap med svenskene var den beste løsningen for Norge. Bakgrunnen fantes i verdenspolitikken. I 1814 stod en gammel orden for fall, og en ny var i ferd med å vokse frem. Gamle imperier falt, nye stormakter oppstod, og sett fra et lite lands ståsted, var det en ganske utrygg fremtid som tok form. Grev Jarlsberg mente at en union med Sverige ville være den beste måten å trygge norske interesser på.

Men grevens argumenter falt på stengrunn, oppslukt som folk var av svulstig nasjonalisme. Faktisk ble han nærmest behandlet som en landsforræder. Hvordan kunne man være mot uavhengighet og fremdeles kalle seg god nordmann?

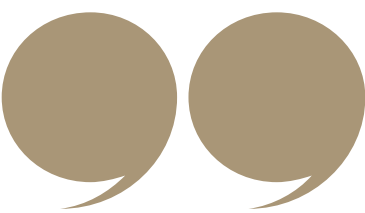
Også vår egen verden er i endring. Internasjonale maktkonstellasjoner er i ubalanse, og jeg tror at når de en gang finner tilbake sin likevekt, vil virkeligheten se annerledes ut enn det vi har vendt oss til de siste tiårene. Det er endringer som har vært i emning lenge, men som med omveltningene i Midtøsten, Tyrkia og Russland, er i ferd med å slå ut i full blomst.

Vår nye verden trenger ikke i seg selv bli et farligere sted enn den vi har kjent til nå. Vi har ingen direkte trussel rettet mot oss. Likevel fordrer situasjonen at vi tenker nytt omkring hvordan vi skal innrette oss for å møte de utfordringene som måtte komme. Å ikke foreta en omvurdering, ville være ganske tåpelig, omtrent som å gå i vinterfjellet med sommerklær.

Siden murens fall, har grunntanken i norsk utenrikspolitikk vært at et lite land som Norge best tjent med multilaterale løsninger, og med en verden der gjensidige forpliktelser til å følge inter-

En skandinavisk union vil være mye lettere å oppnå og ha mye bedre forutsetninger for å lykkes enn hva den europeiske union noen gang hadde, skriver artikkelforfatteren. Bildet viser de nordiske kongeparene under Grunnlovsjubileet på Eidsvoll. FOTO: KARLSEN, ANETTE

Et felles Skandinavia vil plutselig ikke være tre små land, men ett ganske stort land som attpåtil er svært rikt.

nasjonal rett. Derfor har vi aktivt søkt internasjonalt samarbeid. Samtidig har USAs relative overlegenhet alltid underbygget dette systemet, og gjennom NATO vært vår forsvarspolitiske hovedpilar.

Det er nettopp dette som nå er i ferd med å endre seg. USAs makt er ikke forvitret helt, men den er blitt relativt mindre sett i forhold til andre regionale aktører, noe både ISIS' nyopprettede stat og Putins fremstøt i Ukraina, er tydelige tegn på. Spørsmålet for Norges del er hvordan vi skal forholde oss til dette. Hva skal vi gjøre for å sikre vår trygghet og våre interesser i denne brave nye verden?

Det handler ikke først og fremst om forsvarspolitikk. Det handler om å velge strategier for å sikre og fremme våre interesser. Hvem er det mest nærliggende å samarbeide med i så måte, og hvilken

form skal samarbeidet ta for at det skal være mest mulig effektivt?

Det finnes et svar på det spørsmålet som er ganske åpenbart, som av og til kommer opp i debatten, men som avvises før man har diskutert det helt ut: En skandinavisk union. I verdenssammenheng er det skandinaviske samholdet ganske unikt. Jeg har enda ikke klart å finne et sted i verden der ulike nasjoner har beholdt så vennskapelige bånd etter mange hundre år med kolonisering. Det gikk knapt femti år etter at Danmark mistet Norge, til horder av nordmenn meldte seg frivillig til å kjempe med Danmark mot Tyskland, en ganske talende historisk anekdote.

Visst er det mange hindre som må overvinnes. Våre tre lands politiske kulturer er, til tross for

mange fellestrekk, fremdeles ulike. Maktfordelingen mellom ulike instanser må forhandles om, og noen konger vil måtte abdisere.

Samtidig vil en skandinavisk union være mye lettere å oppnå og ha mye bedre forutsetninger for å lykkes enn hva den europeiske union noen gang hadde. Vi har svært mange sammenfallende mål og interesser. Samme språk og samme kultur gjør samarbeid enkelt, ja faktisk vil en formalisering av en skandinavisk union bare være en naturlig følge av et samarbeid som allerede i dag strekker seg fra samme TV-program til felles evakueringsplaner i tredjeland.

Også for steile nordmenn, vil en skandinavisk løsning kanskje være spiselig. Nordmenn har kanskje en aversjon mot kontinentet som bunner i en særnorsk følelse av kulturell underlegenhet og fysisk overlegenhet, men hverken svensker eller dansker skremmer oss på samme måte som franskmenn og italienere gjør.

Tanken om at hvert folk må ha sitt eget land, har pervertert verdenspolitikken siden den ble unnfattet på 1830-tallet, og den slo ut i full blomst etter at imperialismen fant sin død i ruinene etter første verdenskrig. Men det er slett ikke sikkert at nasjonalstaten den beste utrustningen for fremtiden, snarere tvert imot. Et felles Skandinavia vil plutselig ikke være tre små land, men ett ganske stort land som attpåtil er svært rikt, med høy levestandard, relativt jevn inntektsfordeling og en svært velutdannet befolkning. En skandinavisk union vil ikke løse alle problemer, men sammen vil vi stå bedre rustet til å møte de utfordringer som verden vil måtte by på.

I 1814 gjorde flammende nasjonalistiske følelser det umulig å tale mot norsk uavhengighet. Og i 2014?

Jan Vincents Johannessen

Eva-Kristin Urestad Pedersen

Jon P. Knudsen

Trond Madsen